

Ignacio Echániz SJ

MEKA I CHWAŁA

ŻYWA HISTORIA JEZUITÓW

Przełożył Bogusław Steczek SJ

SPIS TREŚCI

	Wstęp	5
	Święci i błogosławieni Towarzystwa Jezusowego	7

WIOSNA (1529–1581)

	Pierwszy wzrost	12
--	-----------------	----

I. GRUPA ZAŁOŻYCIELSKA

1. „Ci, którzy pierwsi się zebrali” (1529–1538)	13
2. Rzym, nie Jerozolima (1538–1541)	35
3. Ignacy rzymski (1541–1556)	44
4. Łagodny Sabaudczyk: Piotr Faber (1506–1546)	53
5. Epopeja Ksawerego (1506–1552)	62
6. Drugi generał: Jakub Laynez (1512–1565)	82
7. Nonkonformista: Mikołaj Bobadilla (1509–1590)	95

II. DRUGIE POKOLENIE

1. Drugi apostoł Niemiec: Piotr Kanizjusz (1521–1597)	108
2. Święty książę: Franciszek Borgiasz (1510–1572)	121
3. Dworzanin: Antonio de Araoz (1515–1573)	134
4. Apostoł Brazylii: Józef de Anchieta (1534–1597)	140
5. Anioł z Polski: Stanisław Kostka (1550–1568)	160

LATO (1581–1687)

	Złoty wiek	176
--	------------	-----

I. W COLLEGIO ROMANO

1. Doktor Kościoła: Robert Bellarmino (1542–1621)	178
---	-----

2. Dwa wzorce młodości: Alojzy Gonzaga (1568–1591)
i Jan Berchmans (1599–1621) 191

II. W CAŁYM SZEROKIM ŚWIECIE

1. Misjonarze w swojej ojczyźnie: Bernardyn Realino (1530–1616),
Jan Franciszek Régis (1597–1640),
Julian Maunoir (1606–1683) 220
2. Przyjaciel doskonały: Klaudiusz La Colombière (1641–1682) 242
3. Mistrz i uczeń: Alfons Rodríguez (1531–1617)
i Piotr Klawer (1580–1654) 252
4. Na dworze Wielkiego Mogoła: Jerónimo Javier (1549–1617)
i Bento de Goes (1562–1607) 268
5. Faworyt negusa: Pedro Páez (1564–1622) 283
6. Pionierzy inkulturacji: Matteo Ricci (1552–1610),
Alexandre de Rhodes (1591–1660),
Roberto de Nobili (1577–1656), Jan de Brito (1647–1693) 291

III. ŚWIADECTWO KRWI

1. Szubienica angielska: Edmund Campion (1540–1581),
Aleksander Briant (1556–1581), Robert Southwell (1561–1595)
i Henryk Garnet (1555–1606), Mikołaj Owen (1560–1606),
Jan Ogilvie (1579–1615), Dominik Collins (1566–1602) 342
2. Przemoc hugenotów: Jakub Salès (1556–1593)
i Wilhelm Saultemouche (1557–1593) 371
3. W koszyckiej beczce prochu: Melchior Grodziecki (1584–1619),
Stefan Pongrącz (1582–1619) i Marek Kriz (1588–1619) 377
4. Kozacka furia: Andrzej Bobola (1591–1657) 381
5. Krzyże Nagasaki: Paweł Miki (1564–1597),
Jan de Goto (1578–1597) i Jakub Kisai (1553–1597) 385
6. Pułapki na Pacyfiku: Jakub Alojzy de San Vitores (1627–1672) 392
7. Tomahawk Irokezów: Jan de Brébeuf (1593–1649)
i Izaak Jogues (1607–1646) 398
8. *Itaizá* Indian Guarani: Roch González
de Santa Cruz (1576–1628) 409

JESIEŃ-ZIMA (1687–1773–1814)

Tragedia kasaty 420

I. JESIENNE LIŚCIE

1. Kontrowersyjny generał: Tirso González (1624–1705) 422
 2. Spowiednicy królewscy:
 Johann Eberhard Nidhard (1607–1681),
 François de La Chaize (1624–1709)
 i Michel Le Tellier (1643–1719) 427
 3. Kaznodzieje: António Vieira (1608–1697),
 Paolo Segneri (1624–1694), Louis Bourdalou (1632–1704),
 Franciszek de Gerónimo (1642–1716),
 Antoni Baldinucci (1665–1717), Pedro Calatayud (1689–1773) 435
 4. Spowiednik królewski, lingwista i politolog:
 Manuel de Larramendi (1690–1766) 455
 5. Zachodni mędracy na Wschodzie:
 Johann Adam Schall von Bell (1592–1666)
 i Ferdinand Verbiest (1623–1688),
 Costanzo Giuseppe Beschi (1680–1747) 462
 6. Muzyka barokowa w Paragwaju:
 Domenico Zipoli (1688–1726) 474
 7. Pionierzy: Wędrownik i badacz Missisipi:
 Jacques Marquette (1637–1675);
 Kalifornijski tercet: Eusebio Francisco Kino (1645–1711),
 Juan María Salvatierra (1648–1717) i Juan Ugarte (1662–1730);
 Badacz Orinoko: José Gumilla (1686–1750) 479
 8. Na dachu świata: Antonio de Andrade (1580–1634),
 Johannes Grüber (1623–1680), Ippolito Desideri (1684–1733) 497

II. ŚMIERĆ W CZTERECH ODSŁONACH

1. Lizbona, 1759: nieszczęście Malagridy 510
2. Paryż, 1762: bankructwo Lavalette'a 518
3. Madryt, 1767: wierność Pignatello 529
4. Rzym, 1773: łagodność Lorenza Ricciego 539

III. HIBERNACJA

1. Przeżyć w zimnie: Stanisław Czerniewicz (1728–1785) 552
2. Morze krwi we Francji 558
3. Włoskie intermezzo: Pignatelli Odnowiciel 564
4. Rosyjska wiosna: Gabriel Gruber (1740–1805) 577

DRUGA WIOSNA (1814–1965–1999)

„Jest tutaj, zmartwychwstał” 588

I. NIESPOKOJNY WIEK

1. U steru: Jan Philip Roothaan (1785–1853) 590
2. Polak na Bliskim Wschodzie: Maksymilian Ryłło (1802–1848) 602
3. Flamand w Górach Skalistych: Pierre-Jean De Smet (1801–1873) 608
4. Wynnany z siedmiu krajów:
Francisco José de San Román (1811–1886) 622
5. Jezuita i finezyjny poeta:
Gerard Manley Hopkins (1844–1889) 633
6. Apostoł Chotanagpuru: Constant Lievens (1856–1893) 640
7. Z Malgaszami na Madagaskarze: Jakub Berthieu (1838–1896) 650
8. W Chinach, w rękach bokserów:
Leon Ignacy Mangin (1857–1900), Paweł Denn (1847–1900),
Remigiusz Isoré (1852–1900) i Modest Andlauer (1847–1900) 656

II. STABILIZACJA I ROZKWIT

1. Misjonarz ludowy: Francisco Tarín (1847–1910) 664
2. Zgorzkniały jezuita: Miguel Mir (1841–1912) 676
3. Kapelan wojskowy: William Doyle (1873–1917) 680
4. Dwóch braci portierów: Franciszek Gárate (1857–1929),
José Marcos Figueroa (1865–1942) 688
5. Nadzwyczajny kandydat: István Kaszap (1916–1935) 702
6. Męczennik za Chrystusa Króla:
Michał Augustyn Pro (1891–1927) 708

7. Dwaj przeciwnicy nazizmu: Rupert Mayer (1876–1945),
Alfred Delp (1907–1945) 715
8. Dwaj więźniowie komunistów:
Walter Ciszek (1904–1984) i Anton Luli (1910–1998) 732
9. Dwaj apostołowie w mieście: Józef Maria Rubio (1864–1929),
Albert Hurtado (1901–1952) 748

III. WYZWANIE SOBORU

1. Ostatni krzyżowiec: Riccardo Lombardi (1908–1979) 768
2. Francuski dyptyk: Pierre Teilhard de Chardin (1881–1955),
Henri de Lubac (1896–1991) 776
3. Niemiecki kolos: Karl Rahner (1904–1984) 791
4. Amerykanin w Rzymie: John Courtney Murray (1904–1967) 798
5. Kardynał ekumenizmu: Augustin Bea (1881–1968) 804

IV. TRADYCJA MISYJNA

1. W leprozorium na Madagaskarze: Jan Beyzym (1850–1912) 812
2. W rękach chińskich komunistów: Tomás Esteban (1879–1934) 818
3. Na malabarskich plantacjach ryżu:
Pietro Caironi (1904–1966) 825
4. Na lodowatej Alasce: Segundo Llorente (1906–1989) 832
5. Ucząc się od japońskich buddystów:
Hugo M. Enomiya-Lassalle (1898–1990) 838

EPILOG

PEDRO ARRUPE I TOWARZYSZE MĘCZENNICZY (1965–1999)

1. Droga krzyżowa Pedra Arrupe 847
2. W cieniu dyktatur latynoamerykańskich:
Rutilio Grande (1928–1977), Ignacio Ellacuría (1930–1989),
Amando López (1936–1989), Joaquín López (1918–1989),
Ignacio Martín Baró (1942–1989), Segundo Montes (1933–1989),
Juan Ramón Moreno (1933–1989), Lluís Espinal (1932–1980),
João Bosco Burnier (1917–1976), Vicente Cañas (1939–1987) 857

3. W afrykańskim kotle:
João de Deus Gonçalves Kamtedza (1930–1985)
i Sílvio Alves Moreira (1941–1985),
arcybiskup Christophe Munzihirwa (1926–1996) 875
4. Z uciskanymi w Indiach: Anchanikal T. Thomas (1951–1997) 881
5. Wśród okaleczonych w Kambodży:
Richard Fernando (1970–1996) 883

ZAKOŃCZENIE

A gdyby Towarzystwo przestało istnieć? 889

POSŁOWIE 891